

Informe Media.cat
Resum

Anàlisi de la cobertura de la premsa catalana i estatal sobre el conflicte entre els treballadors i la direcció de l'empresa Seat per l'adjudicació del nou model Audi Q3

Gener 2010

Informe Media.cat

Anàlisi de la cobertura de la premsa catalana i estatal sobre el conflicte entre els treballadors i la direcció de l'empresa Seat per l'adjudicació del nou model Audi Q3

RESUM

Xavier Giró

Iolanda Parra

Sergi Picazo

Media.cat

observatori de la cobertura de conflictes

grup de periodistes
Ramon Barnils

Objecte d'estudi

El tractament a la premsa del conflicte obert arran de l'eventual adjudicació de l'Audi Q3 a la fàbrica de Seat de Martorell. En síntesi, l'empresa Volkswagen demana als sindicats que acceptin una congelació salarial per dos anys i que s'ampliï l'Expedient de Regulació d'Ocupació temporal com a condició necessària per tal d'adjudicar la fabricació de l'Audi Q3 a la factoria de Martorell. En un principi, els sindicats no accepten el plantejament de la direcció de la companyia i, aleshores, es produeix un conflicte d'interessos.

Corpus de treball

S'han analitzat sis diaris de referència ideològica a Catalunya: *El País*, *La Vanguardia*, *El Periódico*, *El Punt*, *Avui* i *Público* entre el 5 de febrer de 2009 (data de les declaracions del president de Seat a La Vanguardia en les quals anuncia que demanarà un ERO temporal de dos anys i la congelació de salaris per fabricar un nou vehicle de la marca Audi) i el 23 d'abril de 2009 (l'endemà de la data que s'atorga la fabricació de l'Audi Q3 la fàbrica de Seat de Martorell).

Actors

Els actors principals són:

La direcció de SEAT. Seat és una empresa d'origen català controlada pel grup automobilístic de capital alemany VOLKSWAGEN, al qual també pertany l'empresa AUDI. A Catalunya, segons xifres de 2008, compta amb tres plantes de producció: Martorell (plantilla de producció –6.833 treballadors– i Centre de Recanvis Originals de SEAT –306 treballadors–); Zona Franca –1.269 empleats en plantilla– i Gearbox del Prat –1.076 treballadors–.

El comitè d'empresa i els sindicats. El comitè és l'organització que representa 10.697 treballadors de l'empresa SEAT. Hi tenen representació tres sindicats: UGT (Unió General de Treballadors) –amb 6 delegats i la presidència del comitè–, CCOO (Comissions Obreres) –amb quatre membres– i CGT (Confederació General de Treballadors) –amb tres delegats–.

El govern de la Generalitat de Catalunya, on té la seu central SEAT i les tres plantes de producció. És un govern de coalició de tres grups parlamentaris: PSC, ERC i ICV-EUiA.

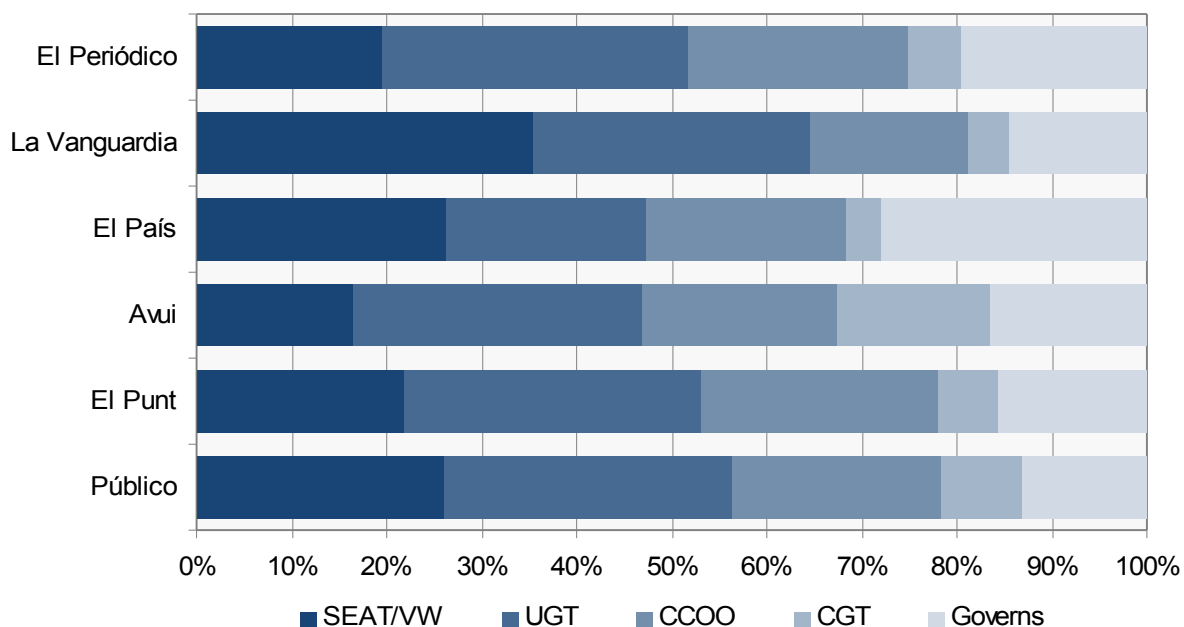
El govern espanyol, dirigit exclusivament pel PSOE.

2. Resum de resultats

- La presència dels sindicats als textos analitzats és alta i, generalment, apareixen citats com a fonts de la informació la mateixa –o, fins i tot, major– quantitat de vegades que la direcció de l'empresa. Els arguments dels sindicats, en genèric i amb l'excepció de la CGT, estan situats a un nivell o jerarquia similar que els de la direcció de l'empresa. Tanmateix, els subjectes dels titulars principals de la majoria d'informacions publicades són l'empresa o els governs, però mai o pràcticament mai els sindicats.

Còmput de fonts

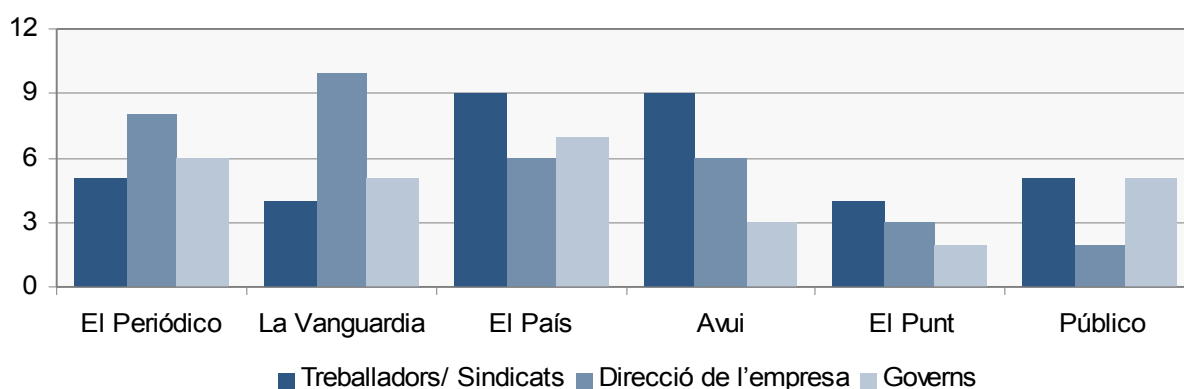
	SEAT/VW	UGT	CCOO	CGT	Governos
<i>El Periódico</i>	11	18	13	3	11
<i>La Vanguardia</i>	17	14	8	2	7
<i>El País</i>	15	12	12	2	16
<i>Avui</i>	8	15	10	8	8
<i>El Punt</i>	7	10	8	2	5
<i>Público</i>	6	7	5	2	3

- El conjunt del discurs dels diaris va tractar el conflicte de Seat des de la perspectiva de les necessitats de l'empresa, i no de les necessitats dels treballadors de Seat.

En quina perspectiva del conflicte se situa l'article?

	Treballadors/ Sindicats	Direcció de l'empresa	Governos	General/ Indefinida
<i>El Periódico</i>	5	8	6	16
<i>La Vanguardia</i>	4	10	5	14
<i>El País</i>	9	6	7	8
<i>Avui</i>	9	6	3	5
<i>El Punt</i>	4	3	2	7
<i>Público</i>	5	2	5	2

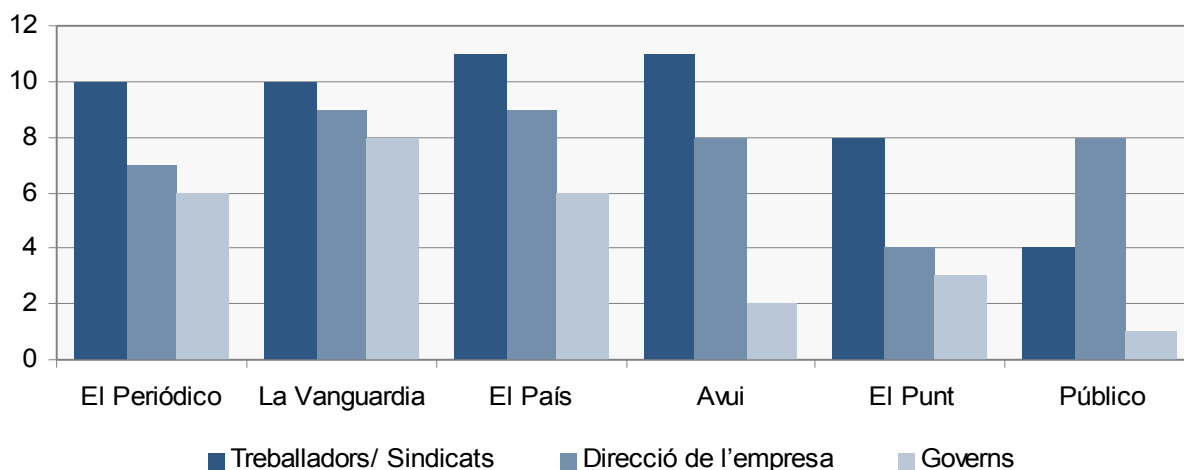

- Les fonts sindicals (com a actors) no són descrites ideològicament, però implícitament uns apareixen com a actors crítics amb propostes viables –UGT– i els altres com a crítics sense propostes alternatives –CCOO i CGT–. Qui, en primera instància, negativitza, implícitament o explícitament, les postures contràries al pla són l'empresa, el govern català i UGT. De forma derivada, en segona instància, els diaris s'hi sumen en donar un espai prioritari a les seves declaracions contra la suggerida manca de “responsabilitat” i “sacrifici” dels sindicats contraris a la congelació.
- L'argumentari d'UGT, que ostenta la presidència del comitè d'empresa i va presentar un “pla intermig” entre les demandes de l'empresa i les dels sindicats dissidents, ocupa un espai més gran i més destacat, sovint per sobre de la direcció de l'empresa o dels governos català i espanyol. Tots els diaris, amb l'excepció de *Público*, consideren implícitament la seva proposta intermèdia la més assenyada, seriosa i responsable de les actituds sindicals. També, però, els diaris van permetre sovint –en una posició menys preponderant– la contrarrèplica argumentativa de CCOO –no pas de CGT–.
- El cas de la CGT és paradigmàtic com a exemple de la discriminació de les posicions crítiques. Amb l'excepció de *Avui*, el sindicat no apareix citat com a una font destacada a cap dels diaris. El fet que la CGT sigui el tercer sindicat en joc i, en l'àmbit nacional, un sindicat minoritari no justifica el grau de la seva absència ja que en el comitè d'empresa intercentres de Seat només té un representant menys que CCOO. A més, bona part dels articles tendeixen a buscar un possible punt de consens entre CCOO i UGT més enllà de la posició de CGT.

- Els més de deu mil treballadors de Seat a Catalunya, tret d'un dia i només als diaris *El País*, *El Periódico* i *Público*, apareixen sempre a través de les declaracions dels representants sindicals.
- L'argumentari de l'empresa, en línies generals, aconsegueix un espai important i preponderant –amb presència als titulars– a la majoria de diaris i les justificacions de les seves demandes són preses seriosament i respectuosa. Això no obstant la direcció de l'empresa, a mida que el conflicte s'allarga en el temps i no pren cap decisió ni a favor ni en contra de Martorell, va començar a rebre crítiques més dures des dels mitjans de comunicació.
- No hi ha crítiques rellevants a cap govern ni tampoc es dóna veu en cap moment als partits de l'oposició ni a Catalunya ni a l'Estat espanyol. Alguns diaris, com sobretot *El País*, *El Periódico*, *El Punt* i *Público*, elogien amb força l'acció dels governs espanyol i català en pro de l'adjudicació del Q3.
- *La Vanguardia*, *El País*, *El Punt*, *l'Avui* i *El Periódico* dediquen un nombre més gran d'articles –amb xifres similars cada un d'ells– a responsabilitzar els treballadors sobre la decisió d'adjudicar el Q3 a Martorell que a responsabilitzar-ne la direcció de l'empresa. Segons ells, la decisió està sobretot en mans dels treballadors ja que, segons la seva lògica, si acceptessin la congelació salarial automàticament VW atorgaria el nou model a la planta.

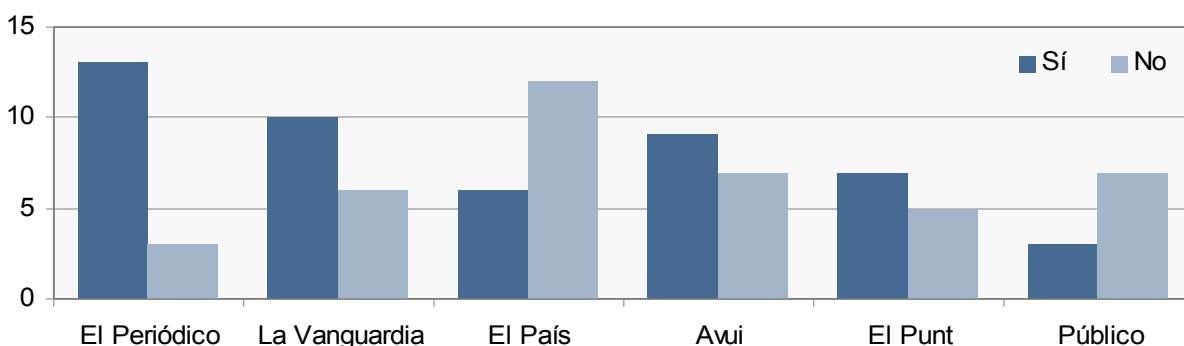
A qui atorga responsabilitat resoldre conflicte?

	Treballadors/ Sindicats	Direcció de l'empresa	Governos	Dubtosa
<i>El Periódico</i>	10	7	6	7
<i>La Vanguardia</i>	10	9	8	8
<i>El País</i>	11	9	6	4
<i>Avui</i>	11	8	2	2
<i>El Punt</i>	8	4	3	1
<i>Público</i>	4	8	1	1

- Tot i que la majoria de diaris havia estimat que el factor fonamental per a l'adjudicació era la congelació salarial, l'endemà de l'adjudicació del Q3 a Martorell (22/04/09) tots asseguraven que l'assignació es devia a una multiplicitat de factors –qualitat, capacitat, ajudes públiques– i deixaven en una posició marginal –o ni tan sols citaven– la congelació aprovada en referèndum pels treballadors un mes abans.
- La majoria d'informacions –excepte *Público* i *El País*– tendeix a afavorir la creació d'una atmosfera de por a perdre el lloc de treball i pressiona als actors implicats a trobar una solució ràpida i de consens. Hagi o no estat una estratègia discursiva planificada, el fet que dia rere dia les informacions sobre Seat anessin acompanyades de referències a l'estat de crisi econòmica i a la possibilitat d'acomiadaments alimenta un clima de temor entre els prop de 13.000 votants del referèndum.

Es parla de la crisi econòmica (general o sector automoció)?			Es preveu possibilitat de perdre la feina?		
	Sí	No		Sí	No
<i>El Periódico</i>	9	7	<i>El Periódico</i>	13	3
<i>La Vanguardia</i>	9	7	<i>La Vanguardia</i>	10	6
<i>El País</i>	10	8	<i>El País</i>	6	12
<i>Avui</i>	13	3	<i>Avui</i>	9	7
<i>El Punt</i>	7	5	<i>El Punt</i>	7	5
<i>Público</i>	4	7	<i>Público</i>	3	7

- Pocs dies abans del referèndum, els diaris comencen a parlar de la necessitat que Seat sigui més competitiva que les fàbriques del grup Volkswagen a l'Europa de l'Est. Aquesta informació surt d'una font sindical que ha tingut accés a documents que suposadament Seat aporta al comitè d'empresa i es converteix en un dels principals arguments a favor de la congelació. Un cop ja s'havia produït el referèndum, però, tots els sindicats, inclosa UGT, i els mitjans fan notar que la principal competidora de Martorell havia sigut la planta d'Audi a Ingolstadt (Alemanya) i no pas les plantes a Eslovàquia o Hongria.
- Les informacions aporten una baixa quantitat de dades econòmiques objectivables davant d'una presència majoritària dels argumentaris, ja siguin sindicals o empresarials. El lector no disposa d'informacions sobre una sèrie de factors econòmics rellevants per poder posicionar-se en el conflicte: quins són els costos reals de producció de l'Audi Q3 i quins

beneficis reals provocarà; com afectarà els beneficis de l'empresa i quina repercussió econòmica tindria si no es fabricués a Martorell; quina és la xifra d'estalvi de la congelació salarial de la plantilla; o quina càrrega proporcional sobre els pressupost global de la companyia tenen els salaris dels treballadors i els dels directius.

- El conjunt del relat dels mitjans està basat, en línies generals, en l'estratègia discursiva del "No hi ha cap alternativa". Només una desena d'informacions sobre els més de 150 articles analitzats planteja, en veu dels sindicats o dels treballadors, alguna opció alternativa a la congelació salarial. El debat mediàtic es fa sempre sobre la base del pla de congelació i els ERO temporals que proposa l'empresa per posicionar-se millor en la pugna pel Q3. Per tant, els sindicats i els treballadors només apareixen fent contrapropostes al pla empresarial, però sense canviar la filosofia de fons. L'adjudicació del Q3 depèn únicament, en un percentatge elevadíssim d'articles, de si els treballadors accepten la pèrdua d'una conquesta salarial; no es dona espai a una altra possibilitat.

3. Conclusions

- La cobertura, en general, va ser àmplia i sense minimitzar de la importància del conflicte.
- L'equilibri en l'ús de les fonts, fonamental en la cobertura de conflictes, és respectada amb la paradigmàtica excepció de la CGT. La cobertura prioritza les opinions de la direcció de l'empresa i de l'UGT –el sindicat favorable a una part de les demandes empresarials– i en canvi deixa en un segon nivell les posicions dissidents de CCOO i, finalment, en un nivell d'inanició les de CGT.
- Amb la marginació de les posicions de la CGT, contràries a l'acord, els diaris han vulnerat el compromís que tenen amb els lectors de no només transmetre una imatge dels actors proporcional a la realitat, sinó també d'assegurar que més enllà de la representativitat, totes les visions existents són recollides i explicades de forma comprensible.
- Els continguts informatius de la premsa analitzada estan impregnats en general –tot i les excepcions– de la perspectiva empresarial. Sobretot aquest fet es dona als dos diaris més llegits del país: La Vanguardia i El Periódico. Les necessitats de l'empresa es consideren prioritàries per tal de garantir la suposada viabilitat de la fàbrica i, per tant, dels llocs de treball a Catalunya. Malgrat que els diaris també van destacar les crítiques contra la direcció en el darrer tram del conflicte, no apareix una actitud de contestació contra les peticions empresarials als seus treballadors com la que sí exhibeixen els sindicats amb representació a la companyia.
- Tots els diaris, fins i tot els situats editorialment més cap a l'esquerra, plantegen el conflicte laboral i el debat sobre el model productiu de Seat des d'una perspectiva integrada en el sistema econòmic capitalista i dins de la lògica de la necessitat d'aconseguir cada any majors beneficis. En cap moment, s'aporta al lector un qüestionament del capitalisme o del model productiu industrial de la companyia automobilística.
- La cobertura informativa del conflicte no és gens emancipadora. La simplicitat dels arguments i les poques dades no contribueixen a un debat fonamentat.
- Els cinc dels sis diaris que atorguen als treballadors la responsabilitats dels resoldre el conflicte, advoquen per un consens cec entre les parts enfrontades (primer entre els sindicats i després d'aquests amb l'empresa) perquè no aporta una discussió fonamentada amb dades.

En conjunt, el conflicte sobre l'adjudicació de la producció del Audi Q3 ha estat una fita en la història del moviment obrer i dels principals diaris que es venen a Catalunya. El biaix que han mantingut no parla del millor periodisme ni del més compromès amb donar una visió equilibrada i justa del conflictes de què s'ocupen. Per canviar d'orientació en el futur, primer cal adonar-se de les mancances –a la qual cosa intentem contribuir amb aquest estudi–, i en segon lloc buscar la forma de superar-les. És una tasca a la qual podem contribuir, però que queda sobretot en mans dels mitjans i dels i les periodistes.